

**Západočeská univerzita v Plzni**  
**Ústav umění a designu**

**Bakalářská práce**  
**RELIKVIÁŘ OSOBNÍCH ARTEFAKTŮ**  
**Petra Benešová**

**Plzeň 2012**

**Západočeská univerzita v Plzni**  
**Ústav umění a designu**

**Oddělení designu**

Studijní program Design  
Studijní obor Design kovu a šperku

**Bakalářská práce**  
**Relikviář osobních artefaktů**  
**Petra Benešová**

Vedoucí práce: prof. ak. soch Vratislav Karel Novák  
Oddělení designu  
Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

**Plzeň 2012**

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Podpis autora

## **Obsah**

1 Úvod .....	1
1.1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace.....	1
1.2 Téma a důvod volby tématu .....	2
1.3 Cíl práce .....	5
2 Proces přípravy .....	6
2.1 Relikviáře, relikvie a jejich vývoj .....	6
2.2 Historie sběratelství.....	12
2.3 Relikvie, památka, fetiš a trofej .....	16
2.4. Inspirace a další úvahy.....	19
3 Proces tvorby .....	20
3.1. Výběr relikvie .....	20
3.2 Samotný vývoj .....	25
3.3 Technologická specifika.....	28
3.4 Popis díla.....	29
3.5 Dílo v kontextu daného oboru.....	31
4. Závěr .....	33
4.1 Silné a slabé stránky.....	33
4.2 Shrnutí.....	34
5 Seznam použitých zdrojů.....	35
6 Resumé.....	36
7 Seznam příloh.....	37

## **1 Úvod**

### **1.1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace**

Místo, stopa, čas, tak bych asi ve třech slovech mohla vyjádřit to nejpodstatnější, s čím jsem v předchozích semestrech pracovala.

Vždy mě zajímaly rozličné způsoby záznamu. V prvním ročníku to byl především text a kresba. Po přechodu do ateliéru Kovu a šperku jsem svůj způsob záznamu převedla více do hmoty a plastičnosti. A v jisté návaznosti na předchozí ateliér jsem pracovala především s papírovou hmotou. I když médium papír mě nikdy úplně nepřestalo zajímat a inspirovat, začala jsem se více zajímat o práci s kovem.

Do kovu stále pronikám, ale nebráním se ani dalším materiálům a technikám souvisejícím se šperkem, tělem či plastikou.

Vždy mě zajímala časosběrnost. Zub času a jeho stopy. Snad to pramení z mé tendence čerpat z historie, porovnávat a učit se z ní. Je to pro mě stále rozmanité a inspirativní téma.

A protože historie a osobní dějiny se táhnou stále se mnou, snažila jsem se je objevit a uchovat pomocí tématu, které jsem si vybrala pro svou bakalářskou práci.

## 1.2 Téma a důvod volby tématu

"Relikviář osobních artefaktů", tak zní přesný název mé bakalářské práce. Je těžké vymyslet název pro něco, co vznikne a bude hotové až za rok. Je to dlouhá cesta, na které si vyjasňuji a stále objevuji tenké hranice kontinuity mezi významy slov. Samotný název mi slouží jako orientační bod, okolo kterého se celá má práce vyvíjí. Neberu ho však doslova, v jeho původním striktně křesťanském významu, protože ostatek svatého člověka nebo věci s ním spojené v něm nejsou mým cílem.

Nicméně relikviáře a uctívání ostatků mě vždy fascinovalo. Když mi bylo asi deset let, viděla jsem poprvé relikviář sv. Maura v Bečově nad Teplou. Celé jeho vzezření na mě hluboce zapůsobilo a vyzařovalo z něj něco tajemného a nadpozemského. Stál ve své nádheře, na piedestalu, celý zlatý, skvostný, ukrytý pod průhledným poklopem. Nasvícen v temné místnosti, v pozadí duchovní hudba. V koutě se jako nedopatřením skrýval pán z ochranky. Tato vzpomínka mě následně provázela při hodinách dějepisu, při cestách domů přes Bečov nebo také při přednáškách dějin šperku.

Jako každé malé dítě jsem měla potřebu vlastnit zamykatelnou, tajnou skříňku na své poklady. Sklony sbírat a uchovávat se mnou vyrostly a neopustily mě. I dnes si ukládám některé předměty, které mají pro mě symbolickou hodnotu, nesou vzpomínku na procházky, výlety a kamarády, které jsem třeba už od dětství neviděla. Nebo to jsou jen věci, které jsem si jako dítě oblíbila.

Tužku, kterou jsem dostala k svátku v mateřské školce, na které je abeceda, nebo kousek látky z pyžama, ze kterého jsem vyrostla.

Pro jiného člověka by tyto věci mohly být spíše hloupostí, zbytečností, kterou nemá význam schovávat, chránit a už vůbec ne uctívat. Přesto se však domnívám, že v jisté formě má každý člověk tendenci vytvářet svůj vlastní relikviář osobních artefaktů. Takovýmto relikviářem může být např. i byt plný fotografií, suvenýrů atd., či krabička s věcmi, kterou si schováváme od dětství. Já jsem se v této práci snažila vymezit svůj vlastní relikviář a dát mu určitý řád konkrétní podoby.

Můj relikviář vychází z potřeby uchovávat a ochraňovat symboly jako nositele mého domova. V kontextu, v jakém slovo relikviář v této práci používám, není možné tento výraz chápat tak, jak je vnímán v sakrálním prostředí. Nejsem věřící křesťan v pravém slova smyslu. Respektuji však dávnou lidskou historii a křesťanství a do jisté míry z tohoto čerpám. Pro věřícího křesťana je absolutním, nedosažitelným bodem Bůh. Pro mne se tento Bůh ukrývá především v mém domově.

Křesťanská víra říká, že Bůh je všemohoucí a všudypřítomný. Přeneseně by se to tedy dalo chápat tak, že Bůh je obsažen i v mém domově, v mé rodině, mé krajině. A já se s ním a se svými nejbližšími spojuji prostřednictvím „relikvií“ – nebo spíše zbytků, symbolů, důkazů existence, jako jsou např. chlupy domácích zvířat, hlína, vlasy...

Slovník cizích slov označuje relikvie jako "ostatky svatých nebo jejich osobní předměty; milá, drahá památka"(Srov.1). A já se tuto památku snažím uchovat, protože je mi tím nejmilejším, co mám. Snažím se ji uchovat jako hmotný důkaz vzpomínky. Tato silná potřeba uchovat vzpomínku na určité místo pramení především v tom, že můj život je poznamenán velkými vzdálenostmi, po kterých se pohybuji. Všechna místa a lidé, kteří pro mě byli a jsou důležití, jsou od sebe vzdálení několik set kilometrů. Jsem velmi často na cestách a často mi jedno nebo druhé místo a lidé, kteří tam nejsou a ani být nemohou, chybí. Ne na všechna místa se dostanu tak často, jak bych chtěla. Cítíla jsem potřebu, nějak se s nimi lépe spojit a tak jsem započala se sběrem „relikvií“, přičemž každý sběr relikvie se stal malým rituálem a každá lahvička obsahuje vzpomínky, památky i poselství.

---

<sup>1</sup> Slovník-cizich-slov.kvalitne.cz:relikvie [online], [Cit. dne 14. 3. 2012],  
Dostupné na <http://slovník-cizich-slov.kvalitne.cz/index.php?co=ciz&hl=relikvie&hledat=ano&Submit=HLEDAT>



### **1.3 Cíl práce**

Moje práce vychází z potřeby uchovat si vzpomínky na nejdůležitější lidi mého života. Uspořádat, zpřehlednit si svůj způsob života, pochopit jej. Ve sběru důkazů o mé milované rodině jsou uchována nejdůležitější jádra mého bytí.

Cílem mé práce tedy bylo vyrobit schránku pro mé osobní nálezy. Řešila jsem, jak vhodně uchovávat a uskladnit své sběry. Jaký způsob by mohl být důstojný, přehledný a zároveň aby jako správný relikviář vypovídal o svém majiteli.

Opakovaným sběrem vzniká něco na způsob deníku. Je to jen trochu jiný způsob záznamu. Takovým deníkem by mohlo být i fotoalbum. Pokud ho majitel pečlivě doplňuje, stává se přehledným záznamem vývoje lidského života.

## **2 Proces přípravy**

### **2.1 Relikviáře, relikvie a jejich vývoj**

Na začátku práce jsem se snažila proniknout více do problematiky uctívání, historie a vývoje relikviáře a relikvií. Četla jsem knihy o relikviářích, jejich historii i o relikviích samotných. Objevovala jsem rozmanitost typů a tvarů relikviářů a studovala práci umělců, kteří se tímto tématem zabývali.

Přestože mým cílem, jak bylo řečeno výše, není tvorba relikviáře, jak jej chápeme ve svém původním křesťanském významu, považuji za vhodné zde krátce tuto problematiku nastínit. Je možné shrnout, že relikviáře jsou v podstatě malé hrobky, schránky pro ostatky svatých, které patří a patřily neodmyslitelně k nejobdivovanějším dílům v evropském umění. Důležitým obdobím v jejich historii je především křesťanský středověk.

Lidé byli přesvědčeni, že skvělé nebo nadpřirozené vlastnosti, kterými oplýval světec, pobývají také ve věcech, které užíval, kterých se dotýkal a také v samotných pozůstatcích jeho těla. To nutilo lidstvo tyto věci vhodně a opatrně uchovat a zachovat tak jakousi výjimečnou sílu, která z těchto věcí podle jejich přesvědčení vyzařovala. Relikvie, tedy ostatky, v náboženství sloužily pro spojení s Bohem. Spjovaly lid ve víře k Bohu v modlitbě. Tento fenomén je možné pozorovat napříč různými náboženstvími. Každé má svá specifika, ale základ uchování ostatků svaté, uctívané bytosti, je ve všech zachován stejně. V křesťanství to byly především předměty, které souvisely se životem a utrpením Ježíše Krista. Dále to byly

doklady o životě světců a světic, často i malé zbytky jejich těl. Právě pro tyto artefakty a ekofakty byly zhotovovány překrásné schránky z ušlechtilých kovů, zdobené drahými kameny, rytinami nebo drobnými plastikami představujícími výjevy z jejich života (Srov.2).

Samotné uctívání ostatků má své kořeny přibližně ve druhé polovině 2. století po Kristu, kdy byly převážně v římských katakombách i na jiných utajených pohřebištích uctívány hroby křesťanských mučedníků. V té době však byla křesťanská víra pokládána za nepřátelský projev vůči politickému systému Římské říše. Pouhá návštěva těchto pohřebišť byla pokládána za trestný čin proti státu. U hrobů obětí protikřesťanského pronásledování se však křesťané za nocí tajně scházeli, sloužily se tu mše a postupem času, v průběhu 5. století, se k těmto zvykům přidal další zvyk – do oltářů se začaly vkládat malé ostatky mučedníků, později samozřejmě i dalších světců. Zde je možné spatřovat počátky relikviářů tak, jak je v současné době nejčastěji chápány. Uctívání ostatků se pak začalo šířit jako lavina. Lidé věřili v silnou moc relikvií, a tak se tyto relikvie stále dělily na menší a menší kusy, vášnivě se s nimi obchodovalo a bohužel byly i falzifikovány (Srov.3).

Postupem času vznikala centra sbírek, pokladů, které obsahovaly nejen relikviáře, ale i další vzácné liturgické předměty. Tyto sbírky vznikaly především při velkých evropských chrámech. Mezi přední světové sbírky, uchovávající chrámové

---

2 Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladů. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X, str. 5

3 Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladů. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X. str. 8

poklady, patří i ta Česká, při chrámu svatého Víta a současně je pokládána i za jednu z nejstarších. Inventář je zde popsán už od roku 1069 (Srov. 4).

Svatovítský poklad se během staletí rozrůstal, přičemž vrcholu své nádhery, bohatství a především duchovního a kulturního významu nabyl především za vlády Karla IV. ve 14. století. Karel IV. byl nejen moudrým panovníkem, ale především velice zbožným, pokorným i štědrým člověkem. Dokázal také ocenit dobře odvedenou práci. Důkazem těchto jeho vlastností je například dar, který předal roku 1378 svým zlatníkům, kteří pro něj tvořili skvělé relikviáře. Jednalo se o cennou biskupskou mitru sv. Eligia, kterou získal při své poslední cestě do Paříže od francouzského krále. Bratrstvo zlatníků si pro ni vytvořilo krásný relikviář ve tvaru mitry, ze zlaceného stříbra a skla (Srov.5).  
(příloha č. 1)

Dalším ojedinělým tvarem relikviáře, který Karel IV. vlastnil, byl džbán z horského křišťálu. Král Karel IV. do něj nechal uložit dar od uherského krále Ludvíka Velikého – látku, která údajně sloužila jako ubrus Ježíši a jeho apoštolům během Poslední večeře. Tvarem a vzhledem by se tento džbán dal přisoudit francouzské výrobě, a tak je pravděpodobné, že si tento džbán dovezl mladý panovník z Francie. Čeští zlatníci doplnili víčko a podstavec, hustě posázený drahými kameny.

---

4 Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladu. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X. str. 9

5 Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladu. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X. str.128

Horský křišťál byl vzhledem ke své schopnosti opticky zvětšovat vhodným materiálem pro relikviář (Srov.6).

Dalším typem relikviářů jsou tzv. deskové relikviáře patřící k nejstarším schránkám. Svůj původ mají v Byzancii. Sloužily jako náprsní desky, přebohatě zdobené drahými kameny a uchovávaly jednu z nejcennějších relikvií – relikvii sv. Kříže. Takovouto desku nosili samotní císaři Byzantské říše při slavnostech. Řecky se nazývala staurotéka (stauros – kříž, théké – schránka). V současnosti je nám známa byzantská staurotéka pouze jedna. Dnes se nachází v chrámovém pokladu dómu sv. Jiří v Limburku v Porýní. Představuje tak ojedinělý prototyp východního relikviáře, jehož tvar se postupem času začal šířit i do západních zemí (Srov.7). (příloha č. 2)

Prý to byli dokonce žáci slavného zlatnického mistra Mikuláše z Verdunu, kteří začali po roce 1220 tvořit první „tabule“, inspirované právě staurotékou. „Protože byla deska plná relikvií a latinsky se plný řekne plenus, začalo se podobným mnohočetným deskovým relikviářům říkat latinsky plenarius, z čehož vzniklo české slovo plenář,“ (Srov.8).

Tvarově nejbohatší a nejpozoruhodnější jsou tzv. relikviářové hermy. Jedná se o bustu, poprsí světce, do které byl zpravidla ukládán ostatek jeho lebky. Některé byly více výrazově důvěryhodné, jiné značně stylizované a dost ovlivněné dobovým vkusem. Např. poprsí svatého Václava postrádá výraz osobní

---

6 Fajt, J., (editor), Karel IV. císař z boží milosti. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1399-7.

7 Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladu. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X. str. 67

8 Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladu. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X. str. 75

individuality a snaží se přiblížit ideálu krásy, zatímco neméně krásná busta sv. Vojtěcha je blíže staršímu a vrásčitému muži, dokonce s nepatrným náznakem úsměvu. Je to vynikající výtvar českého pozdně gotického naturalismu, technicky i umělecky (Srov.9). Světcovou bustou však tvarová rozmanitost nekončí. Neméně podivuhodný a ne neobvyklý byl relikviář ve tvaru ruky, nohy, či kosti, které přímo prozrazují, která část ostatku těla se uvnitř skrývá. (příloha 3)

Poměrně běžným typem relikviářů jsou schránky, které svým tvarem vycházejí z předmětů sakrálního, ale i světského světa. Příkladem tohoto typu relikviáře může být např. ostatkový kříž, který bývá často součástí korunovačních pokladů. Inspiraci pro umělecké ztvárnění relikviáře čerpali i z dobové architektury a architektonických prvků. Tato skupina je reprezentována především relikviáři tvarem připomínajícími malé domky. Tento typ vychází z podoby antického sarkofágu, tumby. V českém názvosloví se mu také říká relikviář domečkový. Do podobných domečků z pálené hlíny ukládali ostatky svých mrtvých už Etruskové. V pokladu uloženém v Saint Maurice je uložen jeden z původních vzorů těchto relikviářů, které o pět set let později patřily v Evropě k nejoblíbenějším. Tento typ údajně vznikl ve starém Lotrinsku, v krajích povodí Rýna a Maasy, v rozmezí let 1150 – 1250 (Srov.10).(příloha č. 4)

---

9 Chadraba, R., Denkstein, V., Krása, J., Dějiny českého výtvarného umění. I/2. Praha: Academia, 1984. ISBN 21-060-84/01. str. 616

10Bauerová., A., Bauer, J., Tajemství chrámových pokladu. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X. str. 129

Je těžké popsat alespoň pár základních věcí o relikviářích a celkově o této, pro současného člověka tak trochu nepochopitelné, tradici uctívání ostatků. Jisté je, že díla doposud vytvořená nás nikdy nepřestanou udivovat a stále k nám budou nově promlouvat. Třeba právě tak, jak jsem to jako dítě zažila já při setkání s relikviářem sv. Maura.

## 2.2 Historie sběratelství

I sběratelství má svou bohatou historii. Lidé měli snahu shromažďovat věci již od svého prvopočátku. Původně to byly předměty potřebné k přežití. Postupem času se i s vývojem lidstva a jeho směřování k abstraktnějším formám stávaly sbíranými artefakty věci k potěše člověka nebo jako vzorové předlohy pro řemeslo nebo umění.

Tendenci sbírat předměty bychom mohli rozdělit na dvě skupiny – potřeba věci pro momentální využití, anebo věci, které nesou určitou vzpomínku. Příkladem pro momentální využití mohou být například obětiny v řeckých chrámech nebo křesťanské liturgické náčiní. To samozřejmě postupem času nese i druhotný, vzpomínkový účel.

Ve sběratelství se také zrcadlily filozoficko-náboženské představy a dobové znalosti o člověku, společnosti a přírodě. Samotná tendence vedoucí ke sbírání byla tímto přímo ovlivněna.

Například rané křesťanství bylo zaměřeno spíše do nereálna, mimo tento svět a sběratelství jako takové v něm neexistovalo. Jeho rozvoj začíná teprve s rozvojem kultu Ježíše Krista, Panny Marie a svatých. Jiným příkladem může být alchymie, protože ta sama o sobě vede přímo ke sběratelství. Sbírký sice sloužily pro potřeby alchymistických pokusů, ale šlo o určitou systematickou a ucelenou kolekci.

Sběratelství má své kořeny už v pravěku. Přesné doklady o něm nejsou bohužel dochovány, ale jisté náznaky o něm lze vystopovat v etnologických studiích přírodních kmenů.



Etnolog Claud Levi-Stauss se ve své knize Myšlení přírodních národů zmiňuje o takzvaných čuringách, které používají australští domorodci. „Jde o hladké, nebo zdobené kameny, z nichž každý má v sobě shromažďovat určité lidské vlastnosti. Po narození nového člověka jsou odhadnuty jeho budoucí vlastnosti, a je mu přiřčen některý z kamenů. Ve své podstatě jde o jistou formu amuletu. Po smrti je kámen opět odebrán. Všechny kameny jsou uloženy na zvláštním místě, kam má přístup pouze vybraný okruh lidí. V případě potřeby se odtud kameny berou, nebo se zpětně ukládají. Tato kolekce kamenů je neustále rozšiřována, neboť lidé se také mění.“( příloha č.5)

První konkrétní podoby sbírky lze najít ve starověku. Například egyptský faraon Amenhotep III. měl svou sbírku emailů, Thutmose III. se zabýval sbíráním rostlin. Další příklady sbírek pochází z Mezopotámie. Tamější průzkumy prokázaly shromažďování válečné kořisti v určitém prostoru. Nevědomky tak vznikaly soukromé sbírky. Každý panovník starověku měl svůj poklad. Ten sloužil jako důkaz moci a síly, sloužil jako důkaz darování moci od bohů. Jeho uloupení tak prakticky znamenalo absolutní zbavení atributů moci a tím i sesazení z trůnu. Proto prvním úkolem nepřítele bylo připravit protivníka o poklad. Tento způsob byl zachovávan prakticky až do středověku. Svůj poklad si panovník bral často i do bitvy, kde mu sloužil jako talisman, věřil, že jeho magická síla mu dopomůže k vítězství. Určitým takovým projevem byly triumfální pochody v Římě, kdy byla kořist vystavována na odív a symbolizovala tak naprostou porážku nepřítele.

Ve staré Číně je sběratelství spojováno převážně s kultem předků, uctívání vlastní historie a božské bytosti.

" Prvními sběrateli byli císaři a předmětem jejich zájmu byly obrazy a kaligrafie. Takto si vybavil svůj palác např. císař Ši Huang Ti (259 - 210 př. Kr.). Císař Wu založil akademii, kde byly shromažďovány neslavnější obrazy a kaligrafie z celé Číny. Z Číny pochází i zvyk zakládat portrétní galerie předků a významných osob. První takovou galerii založil císař Hien - ti (190 - 220), když shromažďoval portréty svých ministrů v místnosti nazvané Salon Jednorožce."

S rostoucím významem a mocí církve, rozvojem kultu Ježíše Krista, Panny Marie a svatých rostla i potřeba o honosnější reprezentaci. To bylo zdůvodňováno potřebou přispívat k větší slávě boží na tomto světě. Proto vše, co slouží Bohu, musí být z těch nejvzácnějších materiálů. A toto se odrazilo i ve sběratelství. Začaly vznikat chrámové poklady, shromažďující relikvie, relikviáře, sakrální předměty, knihy....

V Evropě si poklady a sbírky postupně buduje nejen církve a panovník, ale i šlechta a později i měšťanstvo a vznikající buržoazie. Dochází i k jejich zesvětšťování a rozšiřování druhů. Jedním z nejtypičtějších předmětů sběratelského zájmu jsou mince, zejména pak s portréty antických i středověkých panovníků.

Velkou změnou prošlo sběratelství v období renesance. Šlo především o zesvětštění sběratelství a jeho rozšíření mezi další vrstvy obyvatel a o počátek teoretického myšlení, propojení s rozvíjející se vědou. Oproti středověku je zde také posun v pojetí

sbírky. Sbírka je již brána jako trvalá hodnota, která by měla zůstat zachována. Proto se opravdoví sběratelé sbírky zbavovali jen v případě největší nouze (Srov.11).

---

<sup>11</sup> Holman, P.: Dějiny muzejního fenoménu [online], [cit. dne 2.11.2011]. Dostupné na: <[http://muff.uffs.net/skola/muzeo/phil.muni.cz/mu\\_holman/dejfen.htm](http://muff.uffs.net/skola/muzeo/phil.muni.cz/mu_holman/dejfen.htm)>

## 2.3 Relikvie, památka, fetiš a trofej

Výše (viz kap. 2.2) byly zmíněny a popsány jednotlivé typy relikviářů. Přestože tento výčet není zdaleka vyčerpávající, je z něj patrné, že relikviáře či jiné objekty nesoucí stejný či velmi podobný význam hrály podstatnou roli v symbolickém smýšlení celé řady kultur od Etrusků, Římské říše, Byzance, středověk až po některé současné kultury (viz níže). Je nutné si v tomto bodě uvědomit, že princip uctívání kultů, božstev či výjimečných bytostí (např. světců) je celé lidské společnosti velmi blízký a pokud se tedy budeme chtít věnovat problematice relikviářů, začneme se v určité fázi teoretického průzkumu setkávat s různými termíny a pojmy vyjadřujícími prakticky totožné symbolické smýšlení různými způsoby. Pokud budeme uvažovat termíny, které jsou svým významem velmi blízké pojmu relikviář, budeme diskutovat především slova jako památka, trofej či fetiš. Všechny tyto významy totiž, podobně jako relikviář, jednoznačně evokují tendenci člověka citově inklinovat k jistému objektu. Přestože tyto pojmy na první pohled označují odlišné věci, po dalším zkoumání dojdeme k tomu, že hranice mezi těmito pojmy jsou velmi nezřetelné a v mnoha místech se prolínají.

„Krzysztof Pomian např. tvrdí, že jestliže sbírání pohřebních předmětů (a stačí zde připomenout poklady pohřbené s faraonem) nebo darů získaných z chrámů neprobíhá zpočátku ve zbožném duchu a dochází k němu na vyhrazeném místě, pak vzápětí se tato sbírka změní ve sbírku předmětů, které Pomian nazývá „nosiči významů“, tedy věcí, jež mnohdy kromě toho,

že mají určitou prodejní hodnotu, jsou jakýmiśi svědky, a odkazují na něco dalšího, na minulost, z níž pocházejí, na nám neznámý svět, jehož jsou jediným dokladem na neviditelný svět“(Srov.12).

Přestože tedy relikvie a relikviáře mají velmi často vysokou hodnotu finanční, není možné opomíjet jejich velmi vysokou hodnotu symbolickou. Ať už z jednoho či druhého důvodu byly relikviáře a relikvie často shromažďovány jako trofeje, které se mohou postupem času stát předmětem vášně (ať už sběratelské či jiné a začnou se stávat více než čímkoliv jiným právě výše zmíněnou fetiší.

Už jen tento příklad naznačuje, jak blízké jsou si všechny významy slov a jak tenká hranice je mezi jejich významy.

Půjdeme- li např. po stopách významu slova fetiš, zavede nás stopování do Afriky, kde se v podstatě fetiš, jako taková zrodila. „Výraz Fetiš pochází z portugalského slova feitico – magický, kouzelný předmět, tento výraz použili poprvé portugalské mořeplavci pro pojmenování zvláštního druhu uctívání různých předmětů – kameny, stromy, hole, kosti, hrnce a figury a jejich magického využití, které zaznamenali při svých objevitelských plavbách na pobřeží Guinejského zálivu od pol. 15 století (Západní subsaharská Afrika). Výraz feitico souvisí úzce s latinským výrazem factitius - umělý, vyrobený Fetiš jsou charakterizovány jako antropomorfní nebo zoomorfní dřevěné sochy různých rozměrů, které jsou pokryty dalšími předměty, jako jsou kovové hřebíky, kousky plechu, kostí, zubů či lebek

---

<sup>12</sup> U., Bludiště seznamů. Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0164-5. str. 170

různých zvířat. V oblasti břicha se pak nachází schránka, kde jsou uloženy zázračné směsi vytvořené z chlupů, zubů, drápů a kousků zaschlé krve. Tuto schránku ochraňoval kousek zrcátka, blýskavého kovu nebo slídy (Srov. 13).“ (příloha č. 6)

Z těchto vět jsem si uvědomila jistý fakt, že je nutné chápat a najít významy a původy slov.

Ano, slovo relikviář by tedy mohlo být chápáno jako úplně vhodný název pro tuto práci. Samotné slovo relikviář je však především produktem křesťanství a máme celou řadu výše zmíněných možností, jak tento pojem nahradit, aniž bychom zradili snahu a tendenci uchovat vzpomínku či vytvořit kultovní schránku obsahující symbolicky významné předměty.

Faktem však zůstává, že výraz relikviář by byl zajisté první volbou, kterou by středoevropan, jako jsem já, charakterizoval jemu co nejznámějším a nejsrozumitelnějším výrazem tuto práci.

Můj „relikviář“ je tedy něco jako schránka pro fetiš, také vzpomínka či památka, trochu trofej, ale také možná „minimuzejní kabinet“, pomyslné muzeum ve schránce, jaké tvořili surrealisté. Je to forma deníku. Je to psychoterapie, memento mori.

---

<sup>13</sup> primat.cz: materiální kultura Afriky [online],[Cit. dne 24. 3. 2012], Dostupné na: <<http://www.primat.cz/utb-ft/predmety/materialni-kultura-afriky-q14454/afrika-na-mka-letni-semestr-08-m39011/download/>>

## **2.4. Inspirace a další úvahy**

Nově nabyté poznatky o historii relikviářů mě vedly k myšlence přemýšlet o relikviáři v kontextu dnešní doby. A proto jsem provedla průzkum stavu názorů na tuto problematiku. Položila jsem lidem žijícím okolo mě tři jednoduché otázky:

- 1) Je relikviář v dnešní době k něčemu?
- 2) Jak by vypadal relikviář navržený pro tvoji potřebu?
- 3) Co by v něm bylo ukryto?

Jejich odpovědi mě inspirovaly a snažila jsem se z nich vycházet ve své tvorbě. Avšak po čase jsem si uvědomila, že začínám vytvářet relikviář, aniž bych měla relikvie. Tedy naprosto opačný, nelogický postup, oproti postupu starých mistrů, autorů relikviářů. Práci jsem zastavila, ale protože jsem si vážila názorů oslovených lidí, mých skic, myšlenek a podnětů, tedy jakéhosi odrazového můstku pro další práci, rozhodla jsem se toto vše vhodně uchovat. Vznikla tak „zkumavková“ schránka na tyto myšlenky.

V tomto bodě pro mě začala být tato práce tak trochu „samostatnou vědou“. Celá práce se začala tvářit jako způsob výzkumu a bádání.

### **3 Proces tvorby**

#### **3.1. Výběr relikvie**

Na začátku bylo tedy důležité označit správné „relikvie“. Které hmoty jsou nejvíce specifické, typické a výstižné pro konkrétní místo. Do všech vzorků – „relikvií“ se promítá neuvěřitelné množství skrytých rituálů a hmot, které souvisejí s mým životem a místem, domovem. Každá má cesta je pro mě výjimečná. Protože míst, kam jezdím, je více a já se nedostanu na jedno místo tak často, stává se každá návštěva malým svátkem. Snažím se je zachovat do budoucnosti. Přemýšlela jsem proč. Došla k závěru, že to pramení ze smutku a strachu ze ztráty a opuštění. Každý vzorek – relikvie je jedinečný. Obsahuje DNA lidí, kteří se ho dotýkali, a obsahuje vždy nějakou přidanou hodnotu z okamžiku sběru – kočičí chlup a vlákna z mámina svetru, na kterém se kocour válel, zbytky vlasů.

Každý je úžasně rozmanitý. Stejná, ale vždy odlišná hmota. Pokud byste udělali rozbor vzorku z odpadu, můžete tak identifikovat chod domácnosti, její obyvatele, jejich zvyky. Jaké šampony se tam používají (pěna), že mají doma kočku (chlupy), jaké prádlo nosí (odtok z pračky), čím myjí vanu a další indicie přináší nečekané, spláchnuté oběti – špendlík, kontaktní čočka, korálek...Každý sebraný vzorek má velice bohatou historii a každý je originální. Pro můj domov v Plzni, jsem tedy vybrala právě zbytky z odpadu. Je to místo, kde zanechá stopy celá domácnost. Věřím, že zrovna takovýto obsah je pro někoho velice odpudivý a nevábný. Musím se přiznat, při každém odběru hmoty z odpadu zažívám malé nechutenství. Když nabírám



nářadíčkem, bodákem, pro toto určeným, kočičí chlupy, vlasy, vlákna z oblečení nebo smotky prachu z vytírání, celé se to spojí v rozmanitý chuchvalec, který se táhne z dírek odpadu jako dlouhá nudle.

Už párkrát mě napadlo, a potvrdila mi to i jedna kamarádka kadeřnice, že jakmile se ostříhají vlasy, smetou se na hromádku, začíná je většina lidí cítit jako mrtvé. Něco, co do poslední vteřiny bylo součástí mého těla, každý den se mnou a po odstřihnutí už je to mrtvá hmota, která postupem času ztrácí živost, lesk a barvu. Najednou je z ní odpad. Je to to samé, jako s ustřiženými nehty nebo tělem zesnulého příbuzného. Najednou je to cizí. Myslím si ale, že je dobré ponechat si něco, co mělo odplout do odpadu. Všechno jsou to hmoty, které byly mojí součástí, a proto fungují dobře jako zápis do deníku. A takto k nim přistupuji.

Když jsem myslela na babičku a dědu, vesnici Horky, kde žijí, na jejich domeček, králíky, zahradu, kočku, napadá mě ihned půda. Ta podle mě nejlépe odpovídá otisku života mých prarodičů. Obsahuje hnůj a zbytky těl králíků, které chovají, zbytky rostlin, které babička pěstuje, lógr z kávy, který sbírá do sklenice a přidává do kompostu jako hnojivo. Je to babiččin den, strávený na zahradě. Hlína je zdrojem jejího snažení a péče o zahradu a její výpěstky, které potom zpracovává děda v kuchyni. Podepíše se do ní větší množství rituálů a chod domácnosti, než se zdá. Baví mě chodit po zahradě a zpětně identifikovat, co babička za dobu, co jsem byla pryč, všechno dělala a stihla. Povápnit, záhony, natáhnout podél nich šňůru jako pravítko

k vyrovnání, upravit cestičky mezi záhony, navézt úrodný kompost, srovnat krtince, vytrhat plevel...A když si lopatičkou odeberu trochu té práce – hlíny, sleduji pak v Plzni, co všechno se do lahvičky dostalo.

Moje maminka žije sama v malém bytě 2+1 v Ostrově nad Ohří. Já i sestra jsme hnízdo opustily. Společnost jí dělají naši dva kocouři. Kočky jsou neodmyslitelnou součástí našeho života, domova i dětství. Jejich přítomnost značně ovlivňuje a vždy ovlivňovala chod domácnosti. Neodešlo se z bytu, pokud nebyly otevřeny dveře do koupelny, kde mají bedýnku s pískem. Neodejde se z bytu, aniž by nebyla uklizená klubíčka a mámino pletení, která miluje druhý, mladší kocour. Vždy, když přijedu domů, provádí se velká kočičí očista. Kocoury koupeme, kartáčujeme, čistím jim ouška a čumáky. Je to takový rituál, který časem vzniknul. Jako dítě jsem chtěla být veterinářkou, a tak mě tato péče o zvířata vždy moc bavila. Kočičí chlupy nosím často nevědomky na šatech a na věcech, smotají se s prachem a v kuličkách poletují po podlaze sem a tam, dokud je někdo nezamete a nevyhodí. Díky nim lze rozpoznat, kde se kocouři pohybovali. A tím myslím často i místa, kam vůbec nesmí! Chlupy jsou vždy a všude po celém bytě, a když potom jedu zase pryč, jedou se mnou autobusem, chodí se mnou po ulicích, lezou do jídla, a když je seberu a uvědomím si, že jsou z Ostrova, domova od maminky, nechce se mi je vyhazovat. Jsem ráda, že mám nyní pro ně určené místo. Kočičí chlupy jsou nejvhodnějším propojením s naším bytem v Ostrově, s mojí maminkou.

Posledním místem pro sběr je dům v Třešti. Bydlí v něm rodiče Adama – mého přítele. Je to místo, kam se dostanu nejméně. Ale přesto se tam vždy cítím moc dobře. Celý kraj Vysočina je samý kopec. Tak jako okolí Ostrova, ze kterého pocházím já. Jejich dům bych charakterizovala jako místo, kde se zastavil čas. To díky starému nábytku, kachlovým kamnům a většině vybavení, které je opatrováno a užíváno po předcích, tak jako celý samotný dům. Je to také místo, které má velmi zvláštní atmosféru díky sklu, se kterým Adamovi rodiče pracují. Jsou to pro mne tak trochu Benátky. Sklo, zářivé barvy a zvláštní, náladové světlo. Pamatuji si, že mě jejich dům přitahoval už v době, kdy jsem Adama ještě neznala. Před oknem do ulice mají velkou skleněnou mozaiku, převážně v červených barvách, která je nápadná při pohledu na dům z venku. Uvnitř v pokoji je pak díky této mozaice melancholické, načervenalé světlo. Na každém okně, koutě, v celém domě lze najít nějaký skleněný artefakt. Kusy skla, se kterým pracuje Adamův tatínek a maminka, jsou také na dvorku – skleněné tyče opřené o dům, na zahradě a především v dílnách, kde se s ním dále pracuje. Sklo tam dostává podobu šperku nebo mozaiky a jeho úlomky jsou vpašované do každého smítka prachu nebo hlíny. Nejvíce je tohoto materiálu právě v dílnách, kde se sklo brousí nebo odštipuje do požadovaného tvaru, při skládání do mozaiky. Třešť by mohla být považována spíše za „město betlémů“, ale pro mě je to především místo, kde se nejvíce setkávám se sklem.

Všechny hmoty sbírám nejčastěji v neděli. Je to taková trochu sváteční záležitost, ale hlavním důvodem je asi fakt, že v neděli už se většinou vypravuji na další cestu, přesouvám se do dalšího domova, a tak si při balení vzpomenu, že si musím odvézt další vzorek na památku. Konkrétní místo sběru i hmotu už mám většinou za víkend vyhlídnuté. Je dobré utvořit si pár návyků, rituálů. Život tím dostane jistý řád a pro někoho i větší smysl. Je to taková terapie, stejně jako zápisky do deníku.

Snad jsem v předchozích odstavcích vyjádřila co nejpřesněji mé dojmy z domovů, kam jezdím. Pro mě jsou to silné důkazy o životě mých blízkých a ráda si je schraňuji.  
(příloha 7)

### 3.2 Samotný vývoj

Jak už jsem naznačila v jedné předchozí kapitole, první vznikla tzv. zkumavková schránka na myšlenky. (příloha č. 8) Jako inspirační zdroj a jeden stupínek mé práce. Když jsem zvolila relikvie odpovídající mým domovům, rozhodla jsem se na poli výzkumu – laboratoře, tak trochu zůstat, navázat na něj a z toho mi vyplynul způsob uchování relikvií mezi laboratorními skly. Ta mi evokovala možnost nasbírané hmoty prohlížet, zkoumat pod mikroskopem a studovat jejich struktury. Protože jsem chtěla mít možnost nosit tyto hmoty u sebe, a protože mě do jisté míry ovlivnilo studium dřívějších typů relikviářů – těch původních od starých mistrů – spojila jsem je v náhrdelník, u kterého se jednoduchým způsobem dají jednotlivá skla vyměňovat. Celkově mě takto inspirovala výše zmíněná tzv. staurotéka (viz kap. 2.2). I když cíleně jsem z ní nevycházela. Skla jsou poskládána v pásu za sebou. Tvoří tak jistou symbolickou cestu nebo páteř, oporu. Stejným způsobem vznikla i brož. Myslím, že toto řešení nebylo špatné, měla jsem v plánu dál s ním pracovat a rozvinout ho. Avšak jeho hlavní nevýhodou byla nemožnost přímého kontaktu s „relikvií“, neboť mezi skly byla napevno zakonzervována a celkový vzhled byl možná až moc reprezentativní a méně intimní. (příloha č. 9)

Rozhodla jsem se přemýšlet o dalších možnostech „uskladnění“ mých vzorků. Opět jsem hledala inspiraci v laboratorním materiálu a inspirovala mne tzv. „vialka pro uchování vzorků“. Malá lahvička, o objemu 4 ml, se závitkem. Tato ampulka pro mne představuje nejlepší způsob jak uchovat

mé sbírané hmoty, které se pro mne stávají „léčivem“, uklidňujícím prostředkem. Protože se mi nelíbil originální uzávěr z černého, lisované plastu, a protože jsem chtěla vložit k již nalezené lahvičce i svůj podíl rukodělné práce, rozhodla jsem se vytvořit uzávěry vlastní. Nejprve jsem uvažovala o možnosti odlít je z drahého kovu. Od tohoto řešení jsem upustila především kvůli kvantitě, kterou bych odlévala, s čímž jsou spojeny i vysoké náklady. Ze stejného důvodu jsem upustila i od odlévání do pryskyřice, i když zde by byly náklady podstatně menší. Když jsem uvažovala o tom, že přece jen sbírám každý víkend, a že vzorků bude tedy mnoho, začal mi jako nejvhodnější materiál připadat včelí vosk, který se dříve a vlastně i nyní používá jako vhodné pečetidlo.

Možností jak uskladnit a přehledně seřadit nashromážděné vialky bylo pro mne nespočet. Od schránek inspirovaných sterilizačními nádobami, přes uchycení v tzv. orbitální třepačce po přepravní boxy zkumavek apod. – vše prakticky z prostředí laboratoře. Bylo těžké rozhodnout se pro tu nejlepší variantu. Nechtěla jsem vzít jen samotný, hotový předmět a použít jej jako „ready made“. Chtěla jsem si tu schránku udělat opravdu svou vlastní, osobní.

Přemýšlela jsem jak zachovat řád, přehled a systematickosti a jak docílit variabilního tvaru, který umožní neustálé přibývání vialek s novým obsahem. Tento budoucí tvar jsem začala cítit více organicky. Vzpomněla jsem si na šneka, kterému po slabých prouzcích přibývá domeček. A že i v tomto způsobu přirůstání lze jednoduše odhalit řád jeho růstu a

odhalit, jakou sezonu šnek měl. I tam je systém. Zrodil se tedy jednoduchý nápad spirály, která umožňuje pozorovat přibývání nových vialek. K jejich celkovému uskladnění jsem použila způsob, kterým jsem uchovala myšlenkové zkumavky v předchozí práci. Nakonec se vyvíjení definitivního tvaru ustálilo na myšlence jednoduché, čiré plexisklové desky s otvory do spirály. Celá deska má tvar kruhu a další patra, která obsahují vialky na další rok, se dají na sebe jednoduše napojovat. Do spod jsem umístila pouzdro s náradíčkem pro sběr.

### 3.3 Technologická specifiká

V průběhu celé praktické části práce na tomto tématu jsem pracovala s různými materiály a každý má své specifické vlastnosti zpracování.

Při výrobě nářadí pro sběr hmot jsem pracovala s mosazí. Promyslela jsem si tvar a nejlepší postup při jeho výrobě. Plech jsem si vyválcovala na požadovanou tloušťku, vyřezala jsem základní tvar a ten tvarovala pilováním, tepáním a tvarováním na tzv. ance. Jednotlivé díly jsem spojila pájením natvrdo. Závity pro uchycení nástavce do rukojeti jsou vysoustruženy do mosazné kulatiny. Skleněné rukojeti byly tvarovány na brusku.

Spojovací mosaznou část se závitem jsem k zabroušené skleněné tyčce přilepila dvousložkovým lepidlem. Díky závitu v mosazi a hrubšímu, obroušenému povrchu skleněné tyčinky tak přilepený spoj dobře drží.

Tvar relikviáře je poskládán z plexisklových desek, které jsou přesně vyřezány laserem. Rozvržení otvorů i veškeré rozměry jsem si připravila v programu Adobe Illustrator. Malý problém byl s vyřezáním otvoru pro uložení jehly. Protože je tento tvar velmi úzký a špičatý, laser tak v tomto místě materiál speče a nedořízne. Musela jsem jej po vyřezání ještě upravit pilníkem.

Jednotlivé plexisklové desky jsem spojila mosaznými nýtky.



### 3.4 Popis díla

Nářadíčko pro odběr jsem začala postrádat hned od začátku, kdy jsem se sběrem započala. Rozhodla jsem si ho vytvořit sama a jeho vzhled odkázat na souvislost se samotným „relikviářem“. Rukojeť je tvořena skleněnou trubičkou, je tedy ze stejného materiálu, ze kterého jsou vialky. Trubička je ukončena mosazným, vnitřním závitem. Ten umožňuje vyměňovat potřebné nástavce pro sběr. Nástavce mají vnější závit a jsou to: jehla, lopatka, kartáček a nožík. Vše provedené v mosazi. Ta mi svou zlatavou barvou dává pocit tepla, domova a také cennosti, oproti pakfongu, který je stříbrné barvy a celý vzhled náradí by tak byl až sterilně čistý, odtažitý. Dalšími druhy náradí je pinzeta a lopatka se lžičkou. Inspirovala jsem se laboratorními pomůckami, protože jejich tvary jsou osvědčené, ale přizpůsobila jsem si je pro vlastní potřebu. Např. rozměr lopatky nebo lžičky je tak akorát vhodný pro nasypání hmot do vialky.

Celá sada je stejně jako vialky umístěna v přehledném pouzdře z čirého plexiskla. Toto pouzdro je složeno ze tří kruhů. Spojeny jsou k sobě mosaznými nýtky. Nýtky jsem zvolila namísto lepení UV lepidlem. Spoj je tak mnohem čistší. Pouzdro obsahuje prohlubně na uložení náradí. To je složeno ze dvou kruhů. Třetí kruh slouží jako víko, které je ke zbylé části připojeno také mosazným nýtkem. Na tomto nýtku se víko otáčí a tím se pouzdro otvírá. Uprostřed pouzdra je otvor velký dva centimetry, který slouží pro připojení k relikviáři (příloha č. 10).

Vialky jsou skleněné, uzavřené voskovým víčkem. Uvnitř vialky je i kromě odebrané hmoty také malý proužek folie s datem sběru. Toto datum slouží pro můj přehled a zároveň jako čárový kód, podle kterého si mohu dohledat přesný den a zápis o sběru, který zapisuji na průhlednou fólii – ruličku, která spojuje všechny kruhy dohromady.

Vialky jsou uloženy v desce z čirého plexiskla a jsou řazeny za sebou do spirály tak, aby v kruhu vznikl větší přehled o přibývání lahviček.

Relikviář je tedy tvořen kruhy z čirého plexiskla. Tyto kruhy mají v sobě otvory pro umístění vialek. Základnu tvoří kruh – pouzdro na nářadí. Kruhové desky pro vialky a deska pro nářadí jsou spojeny folií stočenou do ruličky, která prochází otvorem uprostřed. Folie tak vytváří sloupek pro nasunutí kruhů. Přidáním další stočené folie vzniká možnost přidat desku pro vialky na další rok. Počet otvorů je odvozen od počtu nedělí daného roku. Každá deska tak slouží pro jeden rok.  
(příloha č. 11).

### **3.5 Dílo v kontextu daného oboru**

Má práce reflektuje můj subjektivní pohled na problematiku relikviářů a relikvií. Toto téma jsem nastínila v soudobém a z části i v historickém kontextu. Také jsem se snažila zamyslet se nad ním i v širším kontextu významů, které nabízí. (viz. kapitoly 2.1, 2.2, 2.3)

Touto prací jsem také chtěla upozornit na to, že v podstatě každý z nás si uchovává nějaké "relikvie" a tvoří svým způsobem vlastní relikviáře. Tato potřeba je v každém z nás zakódována prakticky od vzniku člověka a lidské společnosti. Toto téma není mrtvé, jak se mohlo zpočátku zdát. Svým způsobem v nás jeho tradice stále přebývá, jen postupem staletí dostává nové podoby. Vyvíjí se jako všechny názory na umění i náboženství. Snažila jsem se tedy o vytvoření soukromého, soudobého relikviáře a o nastínění svého způsobu vidění tohoto zajímavého a stále aktuálního tématu.

V uměleckém světě je inspirace plynoucí ze zájmu o pozůstatky a vzpomínky poměrně běžným fenoménem a v tomto ohledu má práce nepředstavuje svým základním vymezením žádný nový směr, ale navazuje na práci celé řady umělců, jako např. Nikolause Langa – krabice pro sourozence Göttovy, dále Christiana Boltanskiho – dílo Stopy vzpomínek nebo také na dílo českého emigranta v Austrálii Ondřeje Mareše, který ve svém díle svébytným způsobem propojil nové zkušenosti z umění aboridžinců, původních obyvatel Austrálie a ze svého domova – Čech. Vytvářel plastiky inspirované aboridžinskou fetiší a vzpomínkami na rodnou krajinu. Přestože samotné téma

zabývající se zachováním vzpomínek, památkami, relikviemi apod. není nijak inovátorské, potom způsob zpracování tématu v rámci této práce demonstruje způsob, jakým se archaické hodnoty lidské společnosti promítají do současnosti. A stává se tak zajímavým pohledem na odlišný způsob uchopení v minulosti velmi frekventovaného tématu.

## **4. Závěr**

### **4.1 Silné a slabé stránky**

S finální podobou jsem nějakou dobu váhala. Vždy mě totiž při práci trochu rozhodí to nepředstavitelné množství variant a způsobů, jak se s tématem vypořádat. Otázkami a odpověďmi si pak hledám svou nejvhodnější cestu k definitivnímu rozhodnutí. Možná by se dalo říci, že má touha po vědění a objevování je mi někdy na obtíž. Je sice pravda, že má cesta je možná delší, než u někoho jiného, pro mne je však o to bohatší.

Samotné provedení by třeba mohlo být ve vzácnějším materiálu a celkově provedení by mohlo být honosnější. Ale myslím si, že nádhera a finanční náročnost byla a je přímo úměrná finančním možnostem mecenáše. Chápu to i tak, že si tímto způsobem zadavatelé snažili zajistit odpustek za své hříchy. Na druhou stranu bychom díky jejich zpytovanému svědomí neměli tu možnost vidět tak překrásné zlatnické a šperkařské práce.

Já jsem vybrala materiál, který mám ráda. Čiré plexisklo a zlatavá mosaz mi přišly jako to pravé pro mne. Mám ráda tu čistotu a průzračnost, kterou nabízí plexisklo. Zároveň není tak křehké jako sklo a je pro mne více dostupné. Jeho optické vlastnosti, hra lesků a průhledů jsou velmi příjemné a často překvapivé.

## 4.2 Shrnutí

Na začátku této práce jsem se snažila proniknout do problematiky tohoto tématu, do širších kontextů a asociací, které nabízí. Snažila jsem se tak o získání přehledu a výchozích možností pro mou práci (viz kapitoly 2 – proces přípravy)

Při samotném procesu jsem na začátku musela najít svou nejcennější "relikvii" a dále hledat co nejvhodnější umístění pro ni. (viz kapitola 3.1)

Na základě poznatků o historii relikviářů jsem měla otevřené široké pole působnosti a nastalo rozhodování, který způsob provedení relikviáře je nejvhodnější. Do jaké míry se inspirovat v laboratorním vybavení, jaký materiál zvolit apod. (viz kapitola 3.2)

Práce na tomto tématu mě bavila. Její obsah mi byl opravdu blízký a prakticky jsem do ní vložila kus sebe. Myslím, že sama pro sebe jsem si úkol splnila. Řekla bych, že vznikl čistý, jednoduchý a přehledný tvar, vyhovující mým potřebám uchovávání mé sbírky "relikvií".

## **5 Seznam použitých zdrojů**

### **a) Knižní a periodická literatura**

- 1)** Bauerová, A., Bauer, J., *Tajemství chrámových pokladů*. Vimperk: Papyrus, 1993. ISBN 80-85776-09-X.
- 2)** Fajt, J., (editor), *Karel IV. císař z boží milosti*. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1399-7.
- 3)** Chadraba, R., Denkstein, V., Krása, J., *Dějiny českého výtvarného umění. I/2*. Praha: Academia, 1984. ISBN 21-060-84/01.
- 4)** Eco, U., *Bludiště seznamů*. Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0164-5.

### **b) Internetové zdroje**

- 1)** Slovník-cizich-slov.kvalitne.cz:relikvie [online], [Cit. dne 14. 3.2012],  
Dostupné na <http://slovník-cizich-slov.kvalitne.cz/index.php?co=ciz&hl=relikvie&hledat=ano&Submit=HLEDAT>
- 2)** Primat.cz: materiální kultura Afriky [online],[Cit. dne 24. 3. 2012], Dostupné na: < <http://www.primat.cz/utb-ft/predmety/materialni-kultura-afriky-q14454/afrika-na-mka-letni-semestr-08-m39011/download/>>
- 3)** Holman, P.: Dějiny muzejního fenoménu [online], [Cit. dne 2. 11. 2011]. Dostupné na:  
<[http://muff.uffs.net/skola/muzeo/phil.muni.cz/mu\\_holman/dejfen.htm](http://muff.uffs.net/skola/muzeo/phil.muni.cz/mu_holman/dejfen.htm)>

## 6 Resumé

Name of this undergraduate thesis is "Reliquery". But this word ,reliquary, is not strictly reliquery as it is known from Middle Ages. First of all, this concept means an orientation point for me.

I have been fascinated with reliqueries and this theme was inspiration for me. In my liking is collecting of small souvenirs and relics from trips. Because I spend a lot of my time on the journey between a many different places, which are connected to my live. I have decided to start with collecting of specimens of earth, cat hair, waste and a mixture of glass and dust from these places. There are four important places in my live: house of my grandparents, my mum ´s flat, my flat in Pilsen and house of my boyfriend parents.

Mixtures, which I ´m collecting, are symbols and memories of my homes. I bring them and pack them up when I ´m leaving. I call them reliqs, because they are remainders of my homes. These reliqs are important for me and collecting of them means to me the same as therapy or diary. I had a need to have a special box or place for my reliqs, so I made my own, special reliquary.

This reliquary contains small test tubes with mixtures. Finally I made round reliquary from pellucid plexiglass. This method of solution is based on first prototype of my reliquary. I call it test tubes for memories ( enclosed to num. 8)

In my opinion, this work can bring new view on this theme. I had a good times doing this work.



## **7 Seznam příloh**

### **a) Obrazové přílohy**

- 1) Příloha 1** - Relikviář – Mitra sv. Eligia
- 2) Příloha 2** - Byzantská staurotkéka
- 3) Příloha 3** - Relikviářová herma sv. Václava
- 4) Příloha 4** - Domečkový relikviář
- 5) Příloha 5** - Australské "čuringy"
- 6) Příloha 6** - Africké fetiše
- 7) Příloha 7** - Vzorky
- 8) Příloha 8** - Zkumavkový relikviář
- 9) Příloha 9** - Náhrdelník a brož mikroskla
- 10) Příloha 10** - Pouzdro s nářadím
- 11) Příloha 11** - Relikviář

### **b) Ostatní přílohy**

- CD
- pouzdro s nářadím
- vialky s relikviemi
- relikviář

## Příloha1

Relikviář – Mitra sv. Eligia



Podle: <http://www.esbirky.cz/cz/materialu/kamen-1/relikviar-mitra-sv-eligia/>

## Příloha 2

### Byzantská staurothéka



Podle:

[http://www.metmuseum.org/exhibitions/view?exhibitionId=%7b60853040-AE7E-4162-8FA7-525505D6B633%7d&oid=170013325&pg=5&rpp=20&pos=89&ft=\\*&img=0](http://www.metmuseum.org/exhibitions/view?exhibitionId=%7b60853040-AE7E-4162-8FA7-525505D6B633%7d&oid=170013325&pg=5&rpp=20&pos=89&ft=*&img=0)

### **Příloha 3**

Relikviářová herma sv. Václava



Podle: Chadraba, R., Denkstein, V., Krása, J., Dějiny českého výtvarného umění. I/2. Praha: Academia, 1984. ISBN 21-060-84/01.

## **Příloha 4**

Domečkový relikviář – relikviář sv. Maura



Podle: <http://www.zamek-becov.cz/relikviar-sv-maura/>

## Příloha 5

Australské "čuringy"



Podle: <http://www.webbs.co.nz/auction-item/rare-and-important-aboriginal-stone-churinga>

## Příloha 6

### Africké fetiše



Podle: [http://www.randafricanart.com/Bakongo\\_Nkondi\\_figure.html](http://www.randafricanart.com/Bakongo_Nkondi_figure.html)

## Příloha 7

### Vzorky

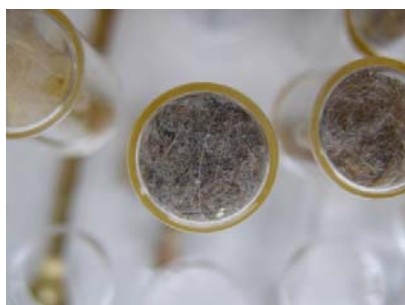


Foto: autor



## Příloha 8

Zkumavkový relikviář



Foto: autor

## Příloha 9

### Náhrdelník a brož mikroskla

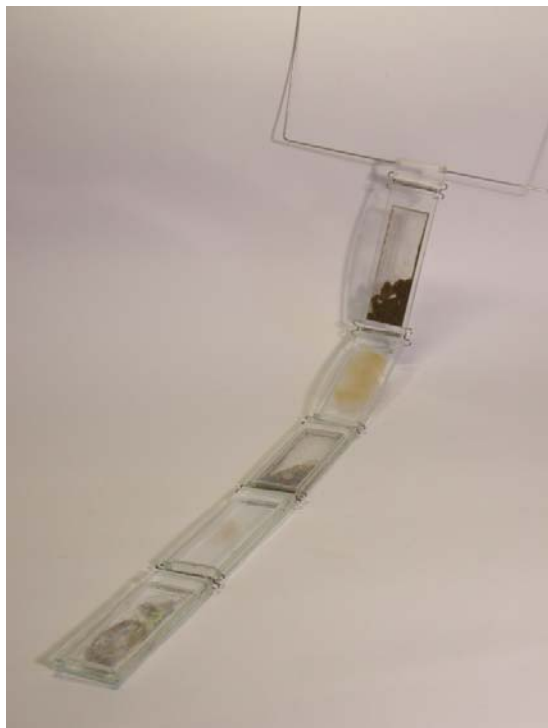


Foto: autor

## Příloha 10

Pouzdro s nářadím



Foto: autor

## Příloha 11

### Relikviář



Foto: autor